

Breviarium Chronologicum Veteris Testamenti Rerum Gestarum

Ab Orbe condito Vsque ad Christum natum Synopses complectens.
Xenivm Academicae Sodalitati Dominorum, B.M.V. Annuntiatae Herbipoli
oblatum

Sacerdotium Ducale ... - Complectens Synopses Sacrae & profanae historiae
à fine captivitatis Babylonicæ & Hebræorum Ducum ac Persicæ
Monarchiæ initio usque ad Christum natum

Gartner, Michael

Herbipoli, 1697

Memorabilia miscellanea.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65122](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65122)

stum polluit, & in sacris *Bona Dea* cum muliebri veste deprehensus est. Hic ut *Ciceroni* in perniciem reipublicæ majus negotium facessere posset, petiit tribunatum, quem cum ex lege obtinere non posset, quod Patricius esset, alicui ex plebeis adoptandum dedit, atque nactus est tribunatum, & non quievit, donec *Ciceronem* per vim civitate expelleret; cum autem insolentior factus etiam *Pompejo* molestus esset, & optimum quemque lacefferet, placuit senatui *Ciceronem* ab exilio revocare, qui reversus *Milonis* operâ inimicum compescuit, à quo etiam *Clodius* in via Appia interfectus est. Quod facinus *Cicero* egregiè defendit, sed frustra: *Milo* enim exiliodamnatus in *Massiliam* abire compulsus, ubi cum *Ciceronis* orationem scriptam pro sui defensione legisset, dixisse fertur, *si sic perorâset Cicero, uti scripsit, non ego Massilia umbilice legerem.*

— — — — —
S. II. *Memorabilia Miscelanea.*

A Nno m. 3750. ante Chr. 303. *Rhodium* *Ptolomæi* auxilium, à *Demetrio*, qui *Rhodium* infecto prælio affligerat, & arctè obsederat, liberati vindicem suum *Ptolomæum* divinis honoribus

ribus profecuti sunt, & ingentem illum Colossum solis, inter orbis septem miracula nominatum excitârunt 70. cubitorum, longè quàm ipsa Rhodus fuerat, memorabiliorem, qui & urbi fuit ornamento, & secundùm aliquos Græcos recentiores urbi nomen imposuit.

Anno 3770. ante Chr. 273. Sofstratus Cnidius in Insula Alexandriæ vicina excitavit Pharum turrin præaltam ad dirigendos navium nocturnos cursus, quam diis servatoribus, *Ptolemais, Lagida*, atque *Philadelpho* consecravit.

Anno m. 3798. ante Chr. 255. ad fluvium Bagradam inusitatæ magnitudinis serpens deprehensus, quem *Marcus Regulus* aggredi aususest; erat is pedum centum viginti, tam duris squammis, ut telis penetrari non possent: tandem muralis machinæ saxo confractus, multisque simul telis appetitus interiit: hujus pellis Romæ suspensa è tholo diutissimè perduravit,

vit, ut inventum ejusmodi in Africa monstrum oculis pateret.

Anno m. 3840. ante Chr. 213. Romæ lex Oppia lata de sumptu mulierum, quâ cautum erat, ne mulier semicinctia auri haberet, ne veste versicolore uteretur, ne juncto vehiculo in urbe circumduceretur, aut propius, quam mille passus, idque causâ sacrorum, & nulla sceminarum tunc temporis hanc legem duram putabat, sed omnes acceptabant: anno autem 3859. agere cœperunt omnibus viribus per Valericum consule, mut abrogaretur; quod etiam (frustra reluctante Catoe) effecerunt.

Anno m. 3849. in libris Sybillinis legerant Romani alienigenam (quem Hannibalem Romani vatidici interpretati sunt) eijci ex Italia posse, si MATER IDÆA Pessinunte Romam deveheretur, ideo destinatus ad *Attalum* Pergami regem M. Valerius cum quatuor alijs legatis Delphos adit, Apollinem de suo itinere rogaturus, cui

cui respondit oraculum: rem per Attalum conficiendam esse, & parandum Romam hospitium Dea apud eum, qui vir optimus esset; de vectus est ergo Romam lapis ille facer (è cælo, ut creditum fuit, delapsus) quem incolæ Deam dicebant. Cùm jam Terracinae *Idea mater* esset, quæ situm est inter Romanos de ejus hospitio, & *P. Scipio Nasica Cnei* in Hispania cæsi filius adolescens adhuc & nondum quæstorius vir, optimus à senatu judicatus est. Qui cum matronis Ostiam usque venienti Deæ obviam processit. Cumque navis, quæ Deam portabat, hæssisset in Tiberi, *Q. Claudia Vestalis* eam Zonâ suâ attraxit, ut pudicitiam suam, quæ revocabatur in dubium, testaretur. Dea summâ solennitate, quâ fieri potuit, Romæ excepta, & primò in æde Victoriæ in palatio reposita, quia adventus ejus de Annibale certam spondebat victoriam. Sed ad depellendum ex Italia Hannibalem plus Scipio, quam brutus iste lapis profuit.

Anno

Anno m. 3873. ante Chr. 180. con-
 sulibus *Cornelio Lentulo, Cethego & M.*
Boetio, Tamphilo seu *Pamphilo*, in agro
L. Petily scribæ, inventi sunt vel ab
 eluvie, vel à fossoribus incertum est,
 libri *Numa*, corpore ejus nusquam re-
 perto, in duabus arculis lapideis cum
 plúbeis operculis: cū eos libros legif-
 set *Q. Petilius Prætor*, juravit eos per-
 niciosos, irreligiosos atq; comburen-
 dos esse: & huic juranti habita est fides
 à senatu, itaque à victimariis cremati
 sunt, aut omnes aut saltem Græci:
 erant enim septem Græci & toridem
 latini. Ex quibus judicium ferri po-
 test de eorum auctore *Numa*, quo
 usus magistro fuerit.

Anno m. 3893. ante Chr. 160. con-
 sulibus *Valerio Messala & Fannio Stra-*
bone. Editum senatûs consultum
 de Philosophis ac Rhetoribus urbe
 pellendis. Quod edictum tametsi
 tunc effectum non obtineret, postmo-
 dum tamen sub Censore *Crasso* reipsâ
 omnes Philosophi & Rhetores ejecti
 sunt

V

funt; eò quod multi otiosi adoleſcentes eis adhærerent; ſed mirum eſt *Crassum* tam celebrem oratorem potius omnes eiſcere, quàm otioſos per præceptores emendare voluiſſe.

Anno m. 3933. ante Chr. conſulibus *Q. Fabio Maximo* & *L. Opimio* nepote tanta cœli ſerenitas & calor extitit, ut hiſ conſulibus collecta vina ad annos ducentos ſervarentur, unde vina *Opimiana dicta*.

Anno m. 3948. ante Chr. 105. *Q. Capio Romanus* conſul, cui obtigerat Gallia, theſauros ex templo Apollinis Delphici raptos quondam à Gallis & in Tolofates lacus ad peſtem arcendam projectos colligi juſſit, ac tandem ſublatis cuſtodibus ſibi vendicavit centum millia pondo auri, argenti centum decem millia, ſeu in genere ad quindecies centum millia talentum; ſed ea pecunia & duci & militibus ſuis fatalis fuit, hanc enim quiſquis attigit, malè periit, quare inter fatalia numeratum eſt *aurum Tolofanum*. Anno

Anno circiter 87. ante Chr. natum Gothi in Franconiam irruerunt eamque depopulati sunt: *Diceneus Boroista* Gotthorum consiliarius & doctor Philosophiam & Theologiam Ethnicam eos docuit. Sacella & ceremonias instituit. *Genebrard. ex Jornado* de rebus Geticis.

Triumphus Pompejanus.

Anno m. 3993. ante Chr. 61. triumphavit POMPEJUS MAGNUS Romæ tantâ magnificentiâ, ut omnes triumphos quotquot Romæ visi sunt, Pompejanus superaverit.

Triumphus pompa duravit per biduum, traductis multis gentibus, Ponticis, Armeniis, Capdocibus, Cilicibus totius Syriæ nationibus, Albanis, Heniochiis, Achæis, Scythis, Iberis. In portum adduxit 700. integras naves, in pompa autem traduxit innumera carpenta auro & argento & alijs variis ornamentis onusta: inter quæ erat lectus *Hystaspis* filij & sceptrum ac sella *Mithridatis*, nec non aurea ipsius effigies octo cubitorum pectore tenus, argentiq; signati septem-millia Myriadum. Insuper 520. drachmæ, id est 70. milliones, & alij quatuor

tuor milliones. Transvectus etiam est ex *Mithridatis* supellectile alveus lusorius cum tesseriis è gemmis duabus, latus pedes tres, longus pedes quatuor: Luna aurea 30. pondus: lecti triclinarij tres; vasa ex auro & gemmis abacorum novem; signa aurea tria *Minervæ*, *Martis* & *Apollinis*: coronæ ex *Margaritis* 33. mons aureus quadratus cum cervis & leonibus & pomis omnis generis. Vitis aurea (videtur fuisse hæc vitis aurea *Aristobuli*) quæ fuit quingentorum talentorum. Musæum ex margaritis, in cuius fastigio horologium erat: denique imago *Mithridatis* ex meris margaritis item duomillia poculorum ex Oniche gemmâ & auro compactorum *Tigranocertæ* in promptuario regis servari solita: verbo, tanta fuit copia supellectilis aureæ, ut iis recipiendis, & percensendis 30. dies quæstor infumpserit; plaustrorum verò, quibus arma in vecta sunt, fuit ingens numerus. Post spolia procedebat multitudo captivorum, qui non vincti sed habitu patrio induti & eleganter culti incedebant.

Pompejum antecederant regum Satrapæ, duces, filij regij partim captivi, partim obsides 324. inter hos *Tigranes* filius *Tigranidis*, & quinque filij *Mithridatis*, *Artaxerxes*, *Cyrus*, *Oxathres*, *Darius*, *Xerxes*, filia *Orsabaris* & *Eupatra*, & mulieres *Scythicæ* magno numero cum sorore *Mithridatis*,
Tra-

Traductus est quoque Colchorum rex *Othaces* & Judæorum *Aristobulus* & tyranni *Cylicum*, duces tres Iberorum, duo Albanorum. Transvehebantur quoque effigies absentium *Tigranis* & *Mithridatis*, ejusque filiorum ante eum defunctorum: & figuræ Deorum barbaricorum cum ornatu patrio (ut scilicet non hominibus tantum, sed etiam Dijs victis insultaretur) Translata est tabula cum hac inscriptione, *naves rostrata octingenta capta sunt, urbes condita octo in Cappadocia, in Cilicia, Cœlesiriaq;: viginti reges victi; Tigranes Armenius: Artoces Iberus, Orozes Albanus, Darius Medus, Aretas Nabataus, Antiochus Comagenus.*

Ipse Pompejus geminato curru vehebatur amictus chlamyde Alexandri Magni inventâ in Mithridatis supellectile: currum sequebantur socij hujus expeditionis, Præfecti militum, duces, equites & pedites. Ubi in Capitolium devenit, neminem captivum necavit, quod alij triumphatores facere solebant, sed publicis impensis remisit quemvis in suam patriam, exceptis regiis, è quibus solus *Aristobulus* postea interemptus est, & post eum *Tigranes*. Addit *Plutarchus* in tabulis quoque ostensum fuisse universa vestigalia ante id bellum populi Romani decem millionum librarum, ex ijs verò, quæ populo Romano Pompejus addidisset, redire 17. milliones librarum, ita ut totus reditus

ditus esset 27. millionum librarum. Divisa quoque magna copia pecuniæ inter milites, quorum qui minimum accepit, mille & quingentos denarios tulit. Illud quoque Pompejo gloriosissimum fuit in hoc triumpho, quod cum antea de Europa & Africa triumphâisset, addito nunc Asiatico triumpho visus sit totius orbis terrarum domitor. Decretum igitur ei fuerat à senatu præter nomen Magni, ut in omnibus festis solennibus lauream & paludamentum ferret, vestem autem triumphalem in equestribus certaminibus indueret, quod ille semel tantum fecit.

Post hunc triumphum fortunæ mutatione deinceps seipsum suosque alios triumphandos dedit.

Anno m. 3999. ante Chr. 54. *Pompeij* theatrum Romæ dedicatum est ab ejus liberto *Demetrio* constructum, qui pecunias in ejus obsequio comparatas impendit, domini gloriæ, quam sui commodi cupidior. In hac celebritate multi ludi sunt exhibiti, musici, gymnici, bellici. Quingenti leones occisi, duo de viginti elephantes, reliquis contra voluntatem servatis, jubente populo, cujus misericordiam
bel.

bellæ implorare videbantur : tumq; plebs Romana in gladiatores & homines vulgò immitis, in belluas misericors fuit.

Anno m. 4027. ante Chr. 26. Agrippa Romæ pantheon ædificavit omnibus Diis, opus admirabile, ad similitudinem orbis fastigiatum. Exstruxit etiam porticum Neptuni argonautarum picturâ decoratum ob victorias navales, ita tamen, ut omnia in honorem Augusti cederent: sic enim benevolentia & gratiâ inter se *Octavianus Caesar & Agrippa* decertârunt, ut dubium reliquerint, an hic fuerit modestior, an ille liberalior, cui ut honorem majorem conferret, præcepit ut uxore suâ repudiata, quanquam illa esset *Augusti* sororis filia, suam filiam Juliam duceret.

Anno m. 4035. ante Chr. 18. *Herodes* instauravit templum Hierosolymitanum, dilatavit nimirum ejus spatia exteriora, & porticus exornavit, sed à fundamentis illud nequaquam

excitavit, remansit enim templum à *Zorobabele* conditum, cuius gloria viso Christo erat futura celebrior juxta prophetam, quàm Salomonici, ideoq; fingit Josephus templum Herodianum, quod meritò ab omnibus Catholicis ut fabula exploditur.

Indi missis legatis suis fœdus cum Augusto sanxere Anno 4026. ante Chr. 26. adduxeruntq; tigres Indicas nondum in Græcia & Occidente visas. Tunc etiam coram Augusto legatorum unus dictus *Zamarus* Gymnosophistes Deorum suorum sacris initiatus sponte in ignes insiliit, & vanæ gloriæ obtulit ferale sacrificium.

— 95 90 — 95 90 — 95 90 — 95 90 — 95 90 — 95 90 — 90 90

§. 12. *Eventus Tragici* & *Signa.*

ANno m. 3884. ante Chr. 169. Hierosolymis visa sunt in cœlis portenta per 40. dies magnæ cladis prænuncia: equites videlicet in aëre discurrentes, & exercitus inter se congressi